

Б и δ л и о ѿ е к а „ А і о р а ”

кнѣиїа 178

Наслов оригинала:
Jana Micenková
KRV JE LEN VODA

This book was published with financial support
from SLOLIA, Slovak Literary Centre.

**Slovenské
literárne
centrum**

Copyright © 2021, Jana Micenková / LITA

Copyright © 2026, за српски језик, за Србију и Црну Гору, АГОРА

Ова публикација се у целини или у деловима не сме умножавати, прештамповати или преносити у било којој форми или било којим средством без дозволе аутора или издавача, нити може бити на било који други начин или било којим другим средствима дистрибуирана или умножавана без одобрења издавача.

Сва права за објављивање ове књиге задржавају аутор и издавач по одредбама закона о ауторским правима.

ЈАНА МИЦЕНКОВА

КРВ ЈЕ САМО ВОДА

Превела са словачког
Теодора Белић

Клара већ годинама седи у задњој клупи и одсутним погледом посматра свет око себе. Најчешће доде гумицу шестаром, понекад уреже цртеж у клупу, у длан, или, ако је у лошој фази, по рукама. Једном речју, увек нађе начина да се забави. Њој ни у том вегетирајућем стању ништа не промакне. Рецимо да Баша извлачи танге из задњице а затим истом руком обрише нос. Баш зато је Баша друга по популарности у разреду. Не води рачуна о таквим детаљима. Маријани, главној звезди одељења, тако нешто се никада не би десило, она је савршена у свим околностима.

Клара, на пример, случајно отвори врата тоалета баш у тренутку када Маријана брише међуножје, међутим чак и док то ради, Маријана делује као модел из каталога. Осмехне се Клари, као да је брисање пике најуносији посао, а затим елегантно навуче панталоне. Маријана је напросто виша лига. Клара нема потенцијала да буде у њеној екипи. Може само да посматра плутајуће говно које је остало иза Маријаниног одласка у тоалет – и то јој се свиђа. Њој се нема шта замерити.

Управо у том медитативном тренутку у тоалет улазе популарне девојке: Баша, Адела и Нина.

Клара чује како Баша оговара Маријану:

„Боже, ова Маријана, излудећу од ње... Лујка исфолирана! Не капирам шта сви виде у њој! Има ли неко тампон?”

Клара стоји у кабини. Не жели да схвате да је ту. Сада не може да изађе, не би знала како да се понаша. Те девојке су просто фантастичне, екстровертне, забавне, имају најновије iPhone и највише пратилаца на Инстаграму. Пред њима се

Клара не усуђује ни да дише, тако да радије ћути у кабини и посматра Маријанино говно.

Адела пружа Баши тампон:

„Хвала... Почела сам да пијем пилуле за контрацепцију, знаш, да регулишем менструацију, па ми се све пореметило и никад не знам када ћу добити...”

„Ти пијеш пилуле?”

„Па да! Не бих да затрудним у тринаестој.”

Башин глас звучи самоуверено. Клара јој завиди на опуштености – контрацептивне пилуле су озбиљна ствар о којој закопчана Клара не зна ама баш ништа.

„Исусе, препала сам се... умрећу због тебе!”, Баша врисне када случајно отвори врата Кларине кабине.

„Боже, ти си као дух!”

„Ко је то?”, пита Адела.

„Ма нико, само Клара!”

Клара излети из тоалета, а иза себе чује подругљив смех:

„Еј, види ово, чак ни говно није испрала! Она је стварно...”

Срећом, последњи коментар не чује, ионако се осећа као попишана. Проведе цео час посрамљена замишљајући како цела школа бруји да није пустила воду за собом – мада говно уопште није било њено. Школска година је лоше почела...

Барем је код куће мирно. Мајка је отпутовала, отац је вероватно отишао на пецање. Клара ћушне торбу у ћошак, спере са себе смрад школе и седне за сто да црта. Једино јој то помаже да се искључи иако јој сцена из тоалета не излази из главе: на цртежу видимо Клару како плута у WC шољи, док је Баша, Нина и Адела посматрају огромним очима. Клара води рачуна о

детаљима – себе приказује како покушава да одгурне плутајући измет. Када га коначно потопа, улази отац. Клара брзо окрене папир и почне да скицира модроружичасту рибу чудног израза лица. Отац је добро, али има својих брига. Данас изгледа прилично насмејано, али ништа чудно – мајка није ту.

„Замисли, данас сам уловио смуђа, али сам га на крају поклонио...”

„Коме?”

„Иви и Иву, имају викендицу у викенд-насељу, позвали су ме на чај... Склонио сам се код њих од плјуска...”

„Аха, зато изгледаш као...”

„Као шта?”

„Изгледаш јако исцрпљено, али океј.”

„Па, био сам мокар до голе коже, позајмили су ми своју кућну одећу, стварно су супер. Иво има колекцију оригиналних реквизита из познатих филмова преко читавог зида.”

„Сјајно.”

„А купатило им је у морнарском стилу, сами су га окречили, изгледа занимљиво. Пало ми је на памет да бисмо и ми могли да окречимо купатило овог викенда. Купићемо боје у Хорнбаху и реновираћемо га. Шта мислиш?”

Клара хтеде да упита шта на то каже мајка, али пошто ње нема, цео викенд ће моћи да самостално и без сталног страховања доноси одлуке. Купатило може да ослика рибама и хоботницама, то ће јој бити забавно (а коначно ће видети неки лични резултат, а не само туђи измет)!

Клара и отац купују прибор за реновирање купатила у Хорнбаху. Отац је очигледно жељан промене – бира боје, четке, спрејеве, тражи гит. Клара шета између рафова и у одељењу с акваријумима примети жену са упадљивим обрвама. Госпођа нешто мумла, као да разговара с имагинарним пријатељем, а онда одједном гурне руку у акваријум, извуче рибицу и спусти је на под. Затим узме још једну и такође је баци.

Пар тренутака касније у причу се умеша продавац:

„Госпођо, не можете то радити!”

Жена се гласно смеје и каже (не продавцу, већ свом имажинарном пријатељу):

„Знаш ли зашто овај тип виче на мене?”

„Госпођо, не можете да вадите рибице из акваријума и да их бацате доле!”

Продавац покушава да покупи рибице, али су клизаве, испадају му из руку. Жена се гласно насмеје. Једна рибица утине.

„Видите шта сте урадили?! Убили сте је! Мораћете да платите, госпођо!”

Жена брине у плач. Тврди да није могла да гледа рибице како пате у акваријуму. Седне на под и конфузно прича своју причу, из које Клара и пролазници сазнају за њен усамљенички живот у пансиону, да нема пара ни за последњу кирију, син јој је у затвору, нема од кога да позајми, некада је имала пса Феликса, ког је морала да успава, пошто у пансиону нису дозволили да га задржи, а рибице су, наводно, личиле на њега... Исприча и пуно других ствари, али то Клара више не чује пошто је отац вуче ка каси. Плаћају и носећи кесе одлазе на аутобус.

На станици купе помфрит са тартар сосом. Отац се сећа да му је овде својевремено мајка куповала кромпириће, односно бака Бенкова. Каже да је то био први киоск у граду са помфри-том и да је то некада био велики хит, данас је стандардна понуда која више никог не одушевљава.

„Али тада је то било као нека награда”, каже отац и тужно се смешка, као и увек, кад се присећа прошлости (док је још увек очекивао нешто од живота). Међутим, Клару сада више занима жена са кривим обрвама из Хорнбаха:

„Шта ће бити са госпођом из Хорнбаха?”

„Шта би било? Наставиће да живи као и досад или ће је сместити у установу за лечење, или ће се просто одморити, можда је само исцрпљена...”

„А шта ако и ми једном завршимо тако?”

„Ма дај, молим те... Ми смо ипак... Ми ћемо се побринути за себе...”

Очеве речи не звуче уверљиво, њему уверљивост никада није била јача страна. Клара се стога неће задржавати на томе. Не би волела да му поквари леп дан. Нека се мало одмори. Сутра ће заједно окречити купатило, сигурно ће бити супер, све ће бити лепо и сјајно. Док не дође мајка...

Мајка по стоти пут облачи костим лисице, лепи брчиће, осликава њушку, осећа бес. Сањала је о каријери у великом позоришту, а уместо тога игра у инфантилним представама по домовима културе са полупрофесионалним позориштем *Пам-йадам*. Нема много улога које би мајка могла да одигра: лисица, дрво, вештица... Доба принцеза и великих јунака је прошло и почела ера: „буди срећна што можеш да играш лисицу”.

Неке ствари у животу не испадну онако како смо сањали. Желела је да буде Карењина, Аркадина, Лејди Магбет... Није успело. Може бити лисица, јазавац, дрво или коњић. А ако јој се не свиђа, може ићи у *Лигл* да ради на каси. Неки људи прихватају реалност. Налазе њене позитивне стране. За мајку је стварност увек била проблем, бежала је од ње у глуму – једини занат који је била у стању да савлада.

Мајка пуши десету цигарету и одбројава до краја представе. Уморна је, рано је устала, а сада игра пред основцима – бавним, дрским и неваспитаним. Мрзи приче како су деца захвална публика. Она ипак не жели гледаоце који се на све живо ступидно кревеље. Жели образовану публику која ћутке прати ликове и доживљава катарзу. (А глумац, наравно, мора да одигра улогу тако да публика остане задивљена његовим бравурама до краја живота!)

Мајка улази на сцену, казује текст Лије Луталице, која живи дубоко у шуми, у којој се изгуби принцеза Линда – ту улогу игра директорова жена. То је једино што мајку теши, што још

није пала тако ниско да и после четрдесете игра улогу принцезе.

Отац понекад мајци каже да треба да буде срећна што бар нешто има. Њу то увек изнервира. Зашто би била захвална за отпатке? Она, дипломирана глумица, која је бриљирала у градским позориштима, имала зацртане високе циљеве, а на крају је завршила у путујућем позоришту глупог имена, где се костими склепају на брзину, а које води будаласти диша који се нимало не разуме у режију.

Али ту је барем Роман, њена платонска љубав, такође професионални глумац, који је своју каријеру, исто као и она, другачије замишљао, није мислио да ће завршити играјући представе за децу и споредне улоге у серијама. На турнеји се увек издвоје и кришом оду да пију. Најчешће трачаре и замишљају како би било да играју у правом позоришту, оговарају директорову жену. Смеју се што јој је костим тесан и што је толико звизнута да није свесна себе.

„Знаш, морамо на све то гледати са дистанце, као да смо изасланици из земље високог глумишта и дошли смо да видимо како све то изгледа у земљи где се глума тек развија...”, измишља мајка своју теорију након друге чаше вина. Роман се смеје.

Мајка је задовољна што му то што говори звучи смешно. Под одређеном дозом алкохола декламују реплике из својих улога из снова, Роман Сирана де Бержерака, а мајка Лејди Магбет. Након позоришних монолога следи џубокс, Зиги Стардаст, плешу, грле се и шапућу једно другом на уво:

„Јако те волим, Романе! Без тебе вероватно не бих преживела све ово.”

„И ја тебе...”

Ритуал су већ увежбали, нису први пут на турнеји. Следећег дана као на аутопилоту одиграју децју представу о Лији Луталици а потом се укрцају и крећу кући или у неки други град.

Мајка у овом ансамблу успева да преживи захваљујући Роману и жао јој је што се не виђају ван турнеја и што је још никада није одвео у кревет. Роман је ожењен, има двоје мале деце, посвећен је породици и редовно одлази на кастинге. Прихвата сваку улогу за коју му се пружи прилика. Једном је играо у кримн серији мртваца упакованог у пластичну фолију. Писало је и у новинама – о процесу балзмовања и закопавања у земљу. Роман воли да препричава тај догађај уз пиво. Био је то посебан доживљај који је, иако није имао никакве везе са глумом, доживљавао као посао. (Иако би желео да се у историју уметности упише на неки значајнији начин, а не само као леш.) Мајка је увек сматрала да су аудиције понижавајућа ствар. Она не мора да доказује да је добра!

На наредној турнеји се Роман и мајка поново поверавају једно другом о свему што им притиска душу. По ко зна који пут Роман признаје да му код куће не иде најбоље, да са женом није спавао годину дана, да јурца на све стране као луд, али да је жени и то мало. Хтео би да дигне руке од глуме, али одбија да ради у супермаркету или у неком магацину. Мајка га разуме:

„Говориш ми искрено из душе. Мој муж такође ништа не разуме, превише је приземан... Не знам што сам се удала за њега, заједно смо само из навике... Недостаје ми подстицај, адреналин, узбуђење, било шта... Код куће је ужасно досадно. Њега ништа не занима, само пецање и скупљање печурака... Ћерка је у реду, али она је у пубертету, не мешам јој се. Сматрам да жена која се фокусира само на децу и домаћинство временом полуди. Шта има од тога да се мота око шпорета и веш-машине? И шта када деца оду својим путем? Одједном је у проблему. Живот јој је промакао кроз прсте. Ја верујем да ћу успети и да ћу се једнога дана поново вратити на позорницу!”

Роман је помилује по коси: „Хоћеш, да, сигурно ћеш успети!”

Имали су досад пуно овкавих пијанки, али мајка осећа да је ово вече посебно, да би требало да пређу на следећи ниво.